

waarbij hij grootendeels overeenstemming constateert, en de betekenis voor de verkooppolitiek uiteenzet. Uitsluitend verkoopen op grond van de „Differenzialkostenrechnung” acht hij op den duur niet mogelijk, zelfs ondenkbaar. *Clark* gaat terecht nog verder, door zijn opmerkingen over het gevaar van vermenging van „added business” met reeds bestaande bezetting, doch onderschat naar de meening van Dr. *Heber* de betekenis van het onderzoek naar het verloop van proportionele en niet-proportionele kosten, voor zoover de „Restkosten” („residual costs”) betreft, d.w.z. de kosten die niet vallen onder de differentiële kostenverrekening.

De wijze waarop men de gegevens dient te verzamelen, die als grondslag zullen dienen bij de begroting van toekomstige kostenverhoudingen, hebben wij reeds hiervoor besproken. Daarbij zijn evenwel nog twee punten, die onze aandacht vragen. Ten eerste de maatstaf die als basis moet dienen voor de beoordeeling van de rentabiliteit. Vrijwel algemeen wordt aanbevolen de capaciteit (de maximale bezetting) daarvoor te gebruiken. In no. 7 van den 4den jaargang van dit blad vestigden wij (op pg. 119/120) reeds de aandacht op het standpunt van den Amerikaanschen schrijver *Harrison* („Cost Accounting to Aid Production”), hetwelk wij toen stelden tegenover dat van (K. G.) *Simon*, den bekenden verdediger van de „normale bedrijfsdrukte”.

Doch ook voor de vóór- en ná-calculatie wenscht men aan de volle capaciteit vast te houden, omdat de technische organisatie eerst dan ten volle rendeert, als de maximum-bezetting (de capaciteit) voortdurend wordt bereikt; doch indien de redelijke verwachting bestaat, dat die bezetting niet zal worden bereikt, als gevolg van het verschijnsel der permanente surplus-capaciteit, dan dient de bedrijfsdrukte, die als basis voor vóór-calculaties moet worden gebezigd, niet te worden gesteld op de maximale, doch op een normale, d.w.z. een bezetting, die voor de komende productieperiode normaliter mag worden verwacht. Ook Prof. Ir. *Goudriaan* heeft het gebruik van de normale bedrijfsdrukte voor het afzonderlijke bedrijf verdedigd (zie verslag van den 18den Accountantsdag van het N. I. v. A.) en acht het verschijnsel van de permanente onder-bezetting van zoodanige beteekenis, dat daarmee bij de calculaties rekening moet worden gehouden.

Bij de Duitsche schrijvers vindt men een enkele opmerking, die erop wijst, dat men met de „Kurzarbeit” als chronisch verschijnsel bij vóór-calculaties rekening wil gaan houden; bv. *Herbert Simon*, t.a.p. pg. 179 en *Peiser*, t.a.p. pg. 2; de laatste zegt n.l.: „Im Gegensatz zu der Nachrechnung, die die Gemeinkosten auf irgendeine feststehende Ziffer aufteilen kann, fehlt es der Vorrechnung an solcher bekannten Bezugsgröße. Sie muss daher bei Einsetzung dieser noch in der Zukunft Schosz liegenden Ziffer von irgendeiner Annahme ausgehen, mit der sie versucht, der späteren Wirklichkeit nahezukommen”.

Het tweede punt slaat op de ná-calculatie. Slechts enkele schrijvers dringen er op aan, dat men de resultaten van een afgelopen bedrijfsperiode op dezelfde basis opstelt als van de voor deze periode gemaakte kosten-begroting. De behandeling van „verlies door onder-bezetting” en „winst door over-bezetting”, zooals K. G. *Simon* dat ten onzent heeft uitgewerkt, en ook *Harrison* in zijn meergenoemd werk doet, vinden wij in de behandelde werken en tijdschriftartikelen slechts hier en daar. *H. Simon* maakt een enkele opmerking, waarbij hij wijst op het noodzakelijke verband van vóór- en ná-calculatie voor een geheele productieperiode (pg. 179 en 180), doch een systematische behandeling missen wij ook daar.¹⁾

Wellicht dat de groote practische moeilijkheden, die men bij

toepassing van een dergelijke ná-calculatie ondervindt de schrijvers ervan weerhouden om hun verhandelingen over den invloed van de wisseling in de bezetting in dien geest aan te vullen.

M. M. DEEN Jr.

UIT HET BUITENLAND

Red.: J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN en C. J. MEYER
(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De Toename der Investment Trusts

In „The Accountant” van 8 en 22 Juni 1929 geeft de Redactie eenige beschouwingen naar aanleiding van eene in laatstvermelde aflevering opgenomen statistiek der in de jaren 1927 en 1928 in Groot Brittannië opgerichte Investment Trusts. Volgens deze statistiek werd door die ondernemingen geplaatst voor een bedrag van £ 58.000.000 kapitaal; dit bedrag is nog aan den lagen kant, omdat opzettelijk buiten beschouwing bleven een aantal ondernemingen, die, — juist op de grenslijn — meer holding company waren of wier doel niet uitsluitend belegging was.

Veel aanleiding tot kritiek gaven in de laatste jaren de voortdurende emissies van speculatieve en semi-speculatieve ondernemingen — voornamelijk die met aandelen ter nominale waarde van vijf tot tien shilling — welke de concurrentie verzwaaarden op een terrein, waar zij reeds buitengewoon sterk was. Die kritiek moge gegrond geweest zijn, in elk geval betrof het hier productieve ondernemingen. Des te onbegrijpelijker komt het der Redactie voor, dat de buitengewone toeneming der financiële ondernemingen blijkbaar zoo weinig de aandacht getrokken heeft. Uit beleggers oogpunt mogen die concerns niet slecht gewerkt hebben, naar de meening der Redactie is de toeneming economisch.

„Financial trusts” immers zijn slechts zeer ten deele als productieve ondernemingen te beschouwen; hare werkzaamheid bestaat, voor zoover de industrie betreft, grootendeels in het verkrijgen van aandelen in bestaande ondernemingen. De jaarverslagen geven in vele gevallen aan voor welke bedragen beneden pari op de open markt werd aangekocht en leveren geen grond voor de veronderstelling, dat vele nieuwe industriele emissies werden opgenomen. Dit is ook duidelijk, als men in aanmerking neemt, dat nieuwe uitgiffen als regel à pari of zelfs boven pari geschieden, terwijl aankoop ter beurze koersstijging en hooger rendement mogelijk maakt. Wordt eene emissie niet direct aan het publiek aangeboden, dan bestaat de vaste tendenz, dat men zich tot een emissiehuis wendt; van investment trusts maakt men tot het verkrijgen van kapitaal weinig of geen gebruik.

Het argument, dat Investment Trusts nieuw kapitaal vinden is niet steekhoudend; de verkoper krijgt natuurlijk gelden vrij, maar er bestaat niet de minste zekerheid, dat hij deze niet voor consumptieve doeleinden zal aanwenden.

Een ander argument, n.l. dat het publiek meer dan vroeger zijne besparingen aan beleggingsspecialiteiten toevertrouwt, raakt niet de quaestie waarom het hier gaat: in hoeverre de buitengewone mate, waarin dit blijkbaar is geschied, kapitaal aan de Industrie onthouden en de kapitaalverzekrijging bemoeilijkt heeft, en welke invloed deze factoren op de werkloosheid hebben gehad.

De Redactie vestigt ten slotte nog de aandacht op een minder gewenscht gebruik. Het is eene bijna vaste gewoonte, dat Invest-

¹⁾ Zie ook *Clark* (pg. 252) en Dr. *Heber* (pg. 257 t.a.p.).

ment Trusts een tweede, derde, zelfs vierde onderneming oprichten met vrijwel denzelfden naam en geheel gelijk doel. Die oprichting is volmaakt overbodig, omdat men hetzelfde resultaat door middel van kapitaalsvergroting had kunnen bereiken; zij kan geen ander oogmerk hebben, dan de emolumenten der Directie te vermeerderen, zonder dat daarmee een vermeerdering van plichten of verantwoordelijkheid gepaard gaat. Dit gebruik speelt een sterk argument in handen van hen, die beweren, dat de directeursfuncties van naamloze vennootschappen in den laatsten tijd dikwijls de tendenz hebben zuiver parasitisch te worden.

C. A. H.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: **Mej. Dr. R. PHILIPS** en **Drs. G. L. GROENEVELD**
voor bedrijfseconomie en **J. P. DE HAAN** en
J. C. SPANGENBERG voor accountancy

(De Systematiek, welke in dit repertorium wordt gevolgd, is uiteengezet in het nummer van Januari 1929 van dit blad)

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Accounting in Soviet Russia

Diakonoff, V. A. — De positie van den accountant is eenigszins afhankelijk in Rusland en wordt sterk beïnvloed door het Sovjet regime. Voor het opmaken van balansen bestaan speciale voorschriften, welke in groote lijn worden besproken.

A II 4 (A 33)

Am. Journal of Accountancy Juli 1929

III. LEER VAN DE INRICHTING

Vouwmachines

Flach, A. F. — Een beschrijving der bestaande vouwmachines wordt gegeven.

A III 3 (A 35)

Administratieve Arbeid Juli 1929

Organisation intérieure d'un bureau d'étude

Jamaine, M. — Geeft aan, hoe de werkteekeningen het doelmatigst kunnen worden geclassificeerd en hoe door middel van een kaartstelsel een gemakkelijk overzicht kan worden verkregen der beschikbare teekeningen.

A III 3 (A 35)

Mon Bureau Juni 1929

Dupliceremachines

Vonk, W. — In dit slotartikel worden besproken vlakdrukpersen voor lange typen.

A III 3 (A 35)

Administratieve Arbeid Juni 1929

Iets over boekhoudsystemen

Leppink, J. A. — Schr. geeft eenige uiteenzettingen over boekhoudsystemen, in het bijzonder van de constante boekhouding.

A III 3 (A 23)

Financieel Overheidsbeheer van 15 Augustus 1929

Internal check in municipal accounts

Findlay, A. — De interne contrôle bij overheidsbedrijven t. o. v. inkomsten en uitgaven wordt behandeld. De werkkring en het contrôle plan van een Traveling Audit Section worden besproken.

A III 4 (A 33)

The Accountants' Journal Juni

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Analyzes accountant's responsibility for correctness of inventory

Fort Jackson, W. — In dit artikel wordt de verantwoordelijkheid van den accountant besproken ten opzichte van de juistheid van de voorraden, voorkomende op de balans. Hierbij wordt o.m. opgemerkt, dat de accountant met zijn oogen en ooren moet controleren;

dat het niet altijd alleen de stukken zijn, waarvan hij nota heeft te nemen, doch ook persoonlijke informatie en waarneming, voorts dat de voorraden evengoed als de andere bezittingen gecontroleerd moeten worden.

A IV 2 (A 33)

The American Accountant Aug. 1929

Benevolent organizations and their accountability to their supporters

Mather, Ch. E. — Volledige publiciteit t. o. v. alle punten betreffende weldadigheidsinstellingen wordt aanbevolen. Door de accountants moet meer aandacht worden geschonken aan hun verklaringen, daar het publiek geneigd is de waarde dezer verklaringen te overdrijven; deze wordt toch dikwijls niet gerechtvaardigd door het toegepaste onderzoek.

A IV 2 (A 33)

(Am.) Journal of Accountancy Juni 1929

New-York Stock Exchange Questionnaire

Johnson, H. — Het onderzoek dat regelmatig door het bestuur bij leden kan worden ingesteld, vereischt speciale voorbereiding. De techniek van dit onderzoek wordt door schrijver beschreven.

A IV 3 (A 33)

(Am.) Journal of Accountancy Juli 1929

Succes of mergers depends largely on work of accountants

Peel, A. J. — In dit artikel wordt uiteengezet de verantwoordelijkheid, die er op den accountant rust in gevallen van samenvoeging van bestaande bedrijven. De accountant moet de basis vaststellen, waarop de fusie naar billijkheid kan plaats vinden. Hij zal daarbij tevens de bezuinigingen moeten begroeten, alsmede de te behalen winsten.

O.m. wordt medegedeeld, dat om bij fusionneering te komen tot daling van de kosten, deze meestal eerst groter zullen worden.

A IV 3 (A 33)

The American Accountant Aug. 1929

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

De grafische methoden en haar techniek

Lloyd, P. T. — De grafische methode heeft alleen dan nut indien het mogelijk is voor een bepaald doel direct het meest geschikte diagram te kunnen aanwijzen. Schrijver tracht met het geven van verschillende uiteenlopende modellen van grafieken en het aangeven van algemeene regelen de keuze van het grafiek voor een bepaald geval te vergemakkelijken.

B a III 2 (A 31)

Administratieve Arbeid Juli 1929

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Interdepartmental profits

Camman, A. — De voordeelen welke steeds worden genoemd bij het systeem van winstberekening per afdeling kunnen veel eenvoudiger op andere wijze worden verkregen, zoodat invoering der omslachtige en lastige methode van winstberekening per afdeling niet kan worden geadviseerd.

B a IV 2 a (A 24)

Am. Journal of Accountancy Juli 1929

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Het overheids- en het particuliere bedrijf

Oomkens, Mr. J. — Het selfsupporting-principe is bij het overheidsbedrijf wel mogelijk, maar niet altijd realiseerbaar.

B a VI 13 (B 11)

De Zakenwereld van 10 Aug. 1929

La correspondance automatique

Bilard, Ch. — De beantwoording van het grootste gedeelte der correspondentie door middel van normalisatie der antwoorden kan den taak van de Directie zeer verlichten.

B a VI 4 (A 16)

Mon Bureau Juni 1929

Uitschakeling van den groothandel

Tobi, Dr. E. J. — De uitschakeling van den groothandel schrijft schr. toe aan de verminderde beteekenis van de diensten, welke de grossier bewijst. Twee redmiddelen zijn: het pousseeren van nieuwe artikelen en het omzetten van ingevoerde artikelen zonder winst.

B a VI 9 (B 5)

De Naamlooze Vennootschap Aug. 1929

Georganiseerde distributie

Tobi, Dr. E. J. — De overbezetting in den groot- en kleinhandel in